

מדוע פסלו את הצוואה לטובתי? – רק רציתי לעזור! / עו"ד דורון אפיק, עו"ד עמרי ברקן

אדם כותב צוואה ומעוניין להוריש לילדיו את הנכסים. באופן טבעי הילדים גם מסייעים לו בהכנת הצוואה, מסייעים אותו לעורך הדין, אולי אפילו נמצאים בחדר בעת הפגישה כדי לסייע להורה, ומגלים שנים לאחר מכן שההורשה אליהם תחת הצוואה בטלה בשל כך ושרצון ההורה לא מכובד רק בשל מעורבות הזוכים בצוואה בהליך עריכתה. מדוע?

אחד הנושאים השכיחים ביותר בסכסוכים המגיעים לפתחו של בית המשפט בנושאי צוואות הוא שאלת מידת מעורבותו של זוכה בצוואה בעריכתה.

אילו היה ההליך מתנהל במדינת ניו יורק זוכה המעורב בניסוח צוואה גורם לכך שהצוואה תיבחן בעין קפדנית ביותר כדי לוודא שלא הייתה השפעה בלתי הוגנת. בנוסף, זוכה שהיה עד לחתימת צוואה לא יקבל יותר מאשר מה שהיה מקבל אילו הייתה קיימת כלל צוואה (אלא אם היו שני עדים נוספים). להבדיל, בישראל הוראות החוק קובעות כי צוואה המזכה אדם שהיה מעורב בעריכתה – בטלה כלפי אותו אדם. החוק כולל הגדרה רחבה ביותר של "מעורבות", הכוללת כל היות אדם מעורב בעריכת הצוואה, היות אדם אחד העדים לצוואה או נטילת חלק אחר בעריכתה, אולם בתי המשפט נוטים לפרש את הוראות החוק באופן שיקבל על מתן תוקף לצוואות.

במקרה שהגיע לאחרונה לפתחו של בית המשפט מנוחה הותירה צוואה בה היא מעניקה את מירב נכסיה לאחת מבנותיה, כאשר יתר ילדיה נותרו ללא דבר. אותה בת ידעה בזמן אמת על רצונה של המנוחה לעשות צוואה, הסיעה אותה לעורך דין מטעמה ועלתה טענה שאף הפעילה עליה לחצים לחתום על הצוואה. בית המשפט קבע, כי עצם העובדה שהזוכה הסיעה את המנוחה לערוך את צוואתה בפני עורך דין ועצם העובדה שאף ידעה על רצונה של המנוחה מבעוד מועד – אין בה כדי להוכיח כי נטלה חלק בעריכת הצוואה, או השפיעה באופן בלתי הוגן על המנוחה לחתום על הצוואה. במקרה קיצוני אף יותר, אב שהיה מאושפז בבית אבות ביקש מבנו לסייע לו לשנות את צוואתו כך שאותו בן בלבד יהיה היורש וביקש ממנו לפנות לעורך-דין, על-מנת שזה יערוך צוואה. הבן פנה לעורך דין ומסר לו את פרטי רצונו של האב ולאחר כשבועיים נסע לעורך הדין, לקח את הצוואה המודפסת והביא אותה לבית האבות, שם נחתמה בפני שני עדים, כשהבן היה נוכח בחדר. למרות זאת בית המשפט העליון קבע, שהבן שימש בסך הכל כעושה דברו של האב, דבר טבעי לאור יחסי האמון בין הצדדים, ולא נחשב כמי שנטל חלק בעריכת הצוואה.

ניסיון החיים מלמד כי קיימים לא מעט מצבים שאינם "שחור או לבן", אשר ללא ייעוץ והכוונה עלולים להוביל לסכסוכים קשים, ארוכים ומתישים. אשר על-כן, בטרם עריכת צוואה מומלץ להיוועץ בעורך דין המכיר תחום זה ובוודאי שחשוב שהמסמכים הנדרשים יוכנו בסיוע עורך דין.

^{*} עו"ד דורון אפיק הינו נוטריון ועורך דין המוסמך ישראל ובניו יורק והוא השותף המנהל של משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקד בדיני חברות, דיני מקרקעין, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף הרצה בתחום במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות) ומשמש גם כבורר. עו"ד עמרי ברקן הינו עורך דין במשרד אפיק ושות', העוסק בין היתר במשפט המסחרי, דיני חברות והגירה. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

Why was my bequest in the will disqualified? I just wanted to help! / Doron Afik, Esq., Omri Barkan, Adv.*

A person writes a will and wishes to bequeath the assets to his children. Naturally, the children also help him prepare the will, drive him to the lawyer, maybe even stay in the room during the meeting to assist the parent, but discover years later that the bequest to them under the will is disqualified and that the will of the parent is not respected. Why is that?

One of the most common issues in will related Court disputes is the of the beneficiary's involvement in the process of execution of the will.

If the probate proceedings were held in New York State, involvement of a beneficiary in the process of execution of a will would cause the will to be checked under strict scrutiny to ensure that there was no unfair influence. A beneficiary who was also one of the witnesses to the execution of the will would not receive more than such beneficiary's intestate share, unless two other witnesses were present. In Israel, however, the law sets that a beneficiary who was involved in its execution is disqualified as a beneficiary. The law contains a broad definition of "involvement", which includes any person involved in the drafting of the will, any person acting as a witness for the signing of the will and any person who otherwise took part in its preparation, however the Courts tend to construe the law in a lenient manner to enable validity of wills.

A case recently decided by the Court a deceased left a will in which she granted most of her assets to one of her daughters, while the rest of her children were left out. Such daughter knew in real time the wish of the deceased to make a will, drove her to an attorney of her and a contention was raised that she also influenced the deceased to sign the will. The Court held that the mere fact that the beneficiary drove the deceased to the lawyer and knew about the deceased's wish in advance does not show that the beneficiary took part in the preparation of the will or unfairly influenced the deceased to sign the will.

In an even more extreme case, a father who was in a nursing home requested his son to help him change his will so that the son would be the only heir and asked him to approach to a lawyer to draft such new will. The son approached a lawyer and conveyed to him the details of the father's wishes. After two weeks he went to the lawyer, took the printed will and brought it to the nursing home, where it was signed before two witnesses. Nevertheless, the Supreme Court held that the son was merely acting as messenger, a natural thing in light of the trust between the parties, and was not considered to have taken part in the preparation of the will.

Life experience shows that there are quite a few situations that are not "black or white", and without proper advice and guidance may lead to difficult, long and exhausting disputes. Therefore, prior to making a will, it is recommended to consult with a lawyer knowledgeable in the field and and certainly have such a lawyer draft the documents.

Doron Afik is a notary public and an attorney admitted to practice in Israel and New York and is the managing partner of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com). He is admitted to practice law both in Israel and in New York and is also a licensed Notary Public in Israel. Doron served an adjunct professor at Hebrew University Doron teaches Mergers and Acquisitions as part of the EMBA program. Doron's practice focuses primarily on international transactions, including mergers and acquisitions, dispute resolution and issues of public law. He is a graduate of a European Union alternative disputes resolution course and the ICC Master Class for arbitrators and also serves as arbitrator. **Omri Barkan** is an attorney at the law office of Afik & Co., Attorneys and Notary (www.afiklaw.com) whose main practice areas are commercial law, corporate law and immigration. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com